

[Vesterager.]

Betydning, men paa den anden Side tror jeg, man skal være varsom med helt at afvise den. Den kan komme fra forskellige Sider, fra Erhvervene, fra Lærere, fra Repræsentanter for andre Skoler og Læreinstitutioner, og den kan komme fra Hjemmene; men det, det drejer sig om, er at finde en Form, hvorved man gør Folkeskolen saa god som muligt, giver den Ungdom, som udgaar fra Folkeskolen, en virkelig solid Kundskabsfyldte samtidig med, at den øver en opdragende Gerning for Ungdommen. For det er jo saa sandt, saa sandt, at da vi i Folkeskolen har den allerstørste Del af Befolkningens Børn — over 400 000 —, har det uhyre Betydning for vort Folks Fremtid, hvorledes denne Folkeskole løser sin Opgave.

Det var de indledende Bemærkninger, jeg havde Lyst til at gøre, fordi de i mange Maader vil hjælpe til at forstaa min Stilling overfor forskellige Ting, som jeg maa øve Kritik overfor.

Jeg ønsker straks at give min Tilslutning til den Tanke, at det er Kommunalbestyrelsen, som har Ansvaret for Skolens Økonomi. Det har altid været mit Partis Standpunkt, at det økonomiske helt og holdent maa være underlagt Kommunalbestyrelsen, saa at den nødvendigvis har Hovedindflydelsen paa, hvilke økonomiske Ofre der skal bringes for Skolen. Jeg tror ikke, det paa nogen Maade lader sig gøre at stikke et Sugerør ind i Kommunens Økonomi, selv om det er til en saa vigtig Opgave som Skolen; det maa være Kommunalbestyrelsen selv, som har det fulde Ansvar og dermed ogsaa den absolutte Ret. Dette er jo, saa vidt jeg kan se, ogsaa fastslaaet i Lovforslagets §§ 1—3.

Men naar jeg har ydet denne Anerkendelse, maa jeg straks — uden at jeg skal brede mig i alt for mange Betragtninger — sige, at det, som Ministeren saa derefter stiller op i Form af Forældreraad, kan vi aldeles ikke tiltræde i den Skikkelse, det her har faaet. Man søger paa en efter min Mening uklar Maade at føre Friskolens Principper ind paa Folkeskolens Grund. Jeg har den allerstørste Respekt for Forældrenes Ret, men jeg maa hævde, at der er betydelig Forskel paa Friskolens og Folkeskolens Forhold. I de private Friskoler betales der Skolepenge, og Friskolerne er dannet af en Kreds af Forældre, som er nøje sammenknyttede og i Virkeligheden har uhyre meget til fælles ikke mindst paa Aandslivets Omraade, og disse Forældre har valgt en Lærer, som er i nøje Overensstemmelse med netop det

Syn, de har paa Livet, Opdragelsen og Skoleformer. Det sker jo — maaske ikke saa hyppigt, men hvis det foreliggende Lovforslag bliver ophejvet til Lov, kan det i hvert Fald uhyre let ske —, at en privat Skole lukker, eller at nogle Børn vises bort derfra, og saa bliver de uden videre henvist til den offentlige Skole, hvor Læreren, altsaa maa tage imod de Børn, som Friskolen ikke har villet have. Alene dette Forhold viser klart, at de to Skoleformer er stillet vidt forskelligt. Selv om man derfor gerne vil give Forældrene den størst mulige Indflydelse paa Skolevæsenet, maa det ske under Folkeskolens Former — man har ikke Lov til at føre Friskolens og Privatskolens Principper ind paa Folkeskolens Grund.

Endelig forekommer det hele mig at blive lidt for omstændeligt. I den store Skolekommission, hvor alt dette blev meget omhyggeligt gennemdrøftet, var der en Tanke, som var vejledende, og som ogsaa sejrede i stor Udstrækning: at det kommunale Skolevæsen skulde være en Enhed. Man kan saa udmærket godt gaa en anden Vej og gøre en Skolekreds til en Enhed og indrette lige saa mange Skolekommissioner o. s. v., som der er Skoler i en Kommune, men mod denne Tanke vendte Flertallet i den store Skolekommission sig. Jeg kan godt sige, at den højtærede Undervisningsminister har søgt at gaa en Mellemsvej, men naar dette medfører, at man faar et Forældreraad ved hver Skole, et Skolenavn i hver Kommune, foruden Kommunalbestyrelsen og Skoleraadet i hvert Provsti, Lærerraad ved hver Skole og fælles Lærerraad i hver Kommune, saa maa jeg hævde, at det bliver lidt for meget af det gode. Det bliver en saadan Mængde Raad og i det hele taget et saa vanskeligt System at arbejde med, at jeg i hvert Fald ikke paa nærværende Tidspunkt kan overse Resultaterne deraf, og jeg maa derfor som praktisk Skolemand have Lov til foreløbig at tage Afstand derfra. Vil man give Forældrene en udvidet Indflydelse, kan man gøre det ved at lade dem vælge en Skolekommission, enten det nu skal være en Skolekommission for hver Skole eller en, som omfatter hele Kommunen. Man kan i det hele gaa forskellige Veje, men jeg tror alligevel, man i nogen Maade maa indskrænke disse forskellige Raad, hvis man vil have en nogenlunde samlet og sammenhængende Plan i en Kommunes Skolevæsen.

Hvad angaar Skolenævnenes Sammensætning, Forældreraadene og Indstillingsudvalget har jeg ikke saa megen Inter-